Dosarul: nr.2a-2493/23(2-16154074-02-2a-05072023)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător - I. Potînga

D E C I Z I E

21 mai 2024 municipiul Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Avînd în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii: Ala Malîi și Dorin Dulghieru
Grefier Tinca Zagorodnîi

examinând în ședință publică, apelul declarat de avocatul *****în interesele *****, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** (succesor în drepturi *****), *****, intervenient accesoriu notarul public ***** privind declararea nulității actelor juridice, împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 mai 2023, prin care acțiunea a fost admisă, -

C O N S T A T Ă:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 01.04.2016, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecară împotriva lui ***** (succesor în drepturi *****), *****, intervenient accesoriu notarul public ***** cu privire la anularea actelor juridice.
2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.***** din 16.07.1992, a dobândit în proprietate apartamentul *****. Dreptul a fost înregistrat de către BIT mun.Chişinău în Registrul bunurilor imobile şi la data de 03.08.1992 a fost eliberată adeverinţa de înregistrare.
3. În continuare, susține reclamantul că, la 10.02.1993, în temeiul contractului de donație nr.*****d, a donat apartamentul *****, *****, mamei sale, contract trecut la 12.02.1993 în Registrul bunurilor imobie ținut de BIT.
4. Relevă, că prin testamentul nr.***** din 15.03.*****, autentificat notarial, ***** a testat acestuia, apartamentul *****.
5. Ulterior, la ***** ***** a decedat.
6. Prin certificatul de moştenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014, înregistrat la OCT Chişinău la data de 13.05.2014, notarul public ***** a atestat că, în

conformitate cu testamentul nr.***** din 15.03.*****, moştenitor al averii *****, decedată la *****, constituită din 78,8% din apartamentul ***** este fiul ei, *****.

7. Totodată, prin certificatul de moştenitor legal nr.***** din 28.05.2014, înregistrat la OCT Chişinău la 04.06.2014, notarul public ***** a atestat că, moştenitor al averii *****, decedată la *****, constituită din 21,2% din apartamentul ***** este soţul ei, *****.

8. În cererea de chemare în judecată, reclamantul mai indică, că prin testamentul nr.***** din 20.03.2014, autentificat notarial, ***** a testat lui *****, nepotului său, apartamentul *****.

9. Consideră reclamantul că, contractul de donaţie nr.***** din 10.02.1993, testamentul nr.***** din 15.03.***** în partea referitoare la testarea apartamentului *****; certificatul de moştenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014; certificatul de moştenitor legal nr.***** din 28.05.2014 şi testamentul nr.***** din 20.03.2014, referitoare la apartamentul ***** sunt lovite de nulitate absolută.

10. În susținerea poziției sale, ***** a făcut referire la decizia Curţii de Apel Chişinău din 01.10.2014, dosarul nr.2a- 2475/2013, rămasă irevocabilă prin neatacare, prin care s-a constatat expres că, actele enumerate sunt lovite de nulitate absolută.

11. În conținutul cererii de chemare în judecată, partea reclamantă a făcut referire în mod expres la conținutul actului judecătoresc enunțat și anume faptul că, prin probele administrate, inclusiv explicaţiile părţilor, s-a constatat că, după încheierea contractului de donaţie nr.***** din data de 10.02.1993, donatorul ***** nu a transmis, iar donatarul ***** până la data decesului ***** nu a primit, nu a deţinut şi nu a folosit bunul imobil donat, apartamentul *****.

12. Mai susține reclamantul că, ***** a continuat că locuiască stabil în perioada 10.02.1993-***** în locuinţa sa din **********, pe când apartamentul ***** întreaga această perioadă 10.02.1993-***** a fost în posesia şi folosinţa sa.

13. Relatează reclamantul că, contractul nr.***** din 10.02.1993 nu a produs efectele juridice ale unui contract de donaţie, nu a dat naştere, nu a modificat şi nu a stins drepturile şi obligaţiile civile ale lui ***** şi ale defunctei ***** referitor la apartamentul *****.

14. Mai invocă reclamantul că, în pricină examinată anterior, prin explicaţiile părţilor şi înscrisurile administrate, nu s-a constatat că, *****, născut la *****, către *****, data decesului soţiei *****, era incapabil de muncă și se afla la întreținerea defunctei.

15. În temeiul circumstanţelor stabilite, urmare a netransmiterii de către donatorul ***** şi neprimirea de către donatarul ***** a bunului imobil donat-apartamentul *****, nu are efecte juridice contractul de donaţie nr.***** din 10.02.1993, înregistrarea în Registrul bunurilor imobile la data de 12.02.1993 a contractului de donaţie nr.***** din 10.02.1993 şi a dreptului de proprietate în bază acestui contract.

16. Reclamantul a mai făcut referire în mod expres la raționamentele judecătorești cuprinse în deczia Curții de Apel Chișinău din 01.10.2014, care a invocat din oficiu nulitatea absolută a actului juridic: testamentul nr.***** din 15.03.***** prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****; certificatul de moştenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014 prin care s-a atestat că în baza testamentului nr.***** din 15.03.*****, moştenitor al averii ***** constituită din 78,8% din apartamentul ***** este ***** şi înregistrarea în Registrul bunurilor imobile din data de 13.05.2014 a dreptului lui ***** la 78,8% din apartament; certificatul de moştenitor legal nr.***** din 28.05.2014, prin care s-a atestat că, moştenitor legal al averii ***** constituită din 21,2% din apartamentul ***** este soţul ***** şi înregistrarea în Registrul bunurilor imobile din data de 04.06.2014 a dreptului lui ***** la 21,2% din apartament; testamentul nr.***** din 20.03.2014 prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****.

17. Solicită reclamantul recunoașterea nulității absolute a contractului de donație nr.***** din 10.02.1993 prin care ***** a donat apartamentul *****, recunoașterea nulității absolute a testamentului nr.***** din 15.03.***** prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****, recunoașterea nulității certificatului de moștenitor legal nr.***** din 28.05.2014, recunoașterea nulității testamentului nr.***** din 20.03.2014 prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****.

18. Ulterior, urmare a cererii reclamantului a fost dispusă scoaterea de pe rol a pretenției sale cu privire la declararea nulității testamentului nr.***** din 20.03.2014 din acţiunea formulată de ***** împotriva lui *****, *****, intervenient accesoriu notarul public ***** privind declararea nulității actelor juridice.

Poziția instanței de fond:

19. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 mai 2023, a fost admisă acțiunea formulată de ***** împotriva lui ***** (succesor în drepturi *****), *****, intervenient accesoriu notarul public ***** cu privire la declararea nulității actelor juridice. S-a recunoscut nulitatea absolută a contractului de donație nr.***** din 10.02.1993 a bunului imobil cu nr.cadastral ***** - apartamentul *****, încheiat între ***** și *****. S-a recunoscut nulitatea absolută a testamentului nr.***** din 15.03.*****, autentificat de notarul Tudos Raisa, prin care ***** a testat lui ***** bunul imobil cu nr.cadastral ***** - apartamentul *****. S-a declarat nul certificatul de moștenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014, eliberat de notarul public *****. S-a declarat nul certificatul de moștenitor legal nr.***** din 28.05.2014, eliberat de notarul public *****. S-a dispus încasarea în mod solidar de la ***** și ***** în beneficiul lui ***** cheltuielile de judecată alcătuite din taxa de stat în mărime 2905 lei.

Solicitarea apelantului:

20. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 05.06.2023, avocatul *****în interesele ***** a depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 mai 2023, solicitând admiterea apelului, casarea

hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea.

Argumentele participanților la proces:

21. În motivarea apelului, avocatul *****în interesele ***** a indicat că, instanța de fond nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor și argumentelor expuse de către reclamant și a constatat eronat situația de fapt și de drept, pronunțând o hotărâre neâtemeiată.

22. Astfel, apelantul menționează că, instanța de fond în mod eronat a calificat concluziile expuse în conținutul actelor judecătorești emise într-o altă cauză civilă și anume pe marginea cererii de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui *****cu privire la apărarea dreptului de proprietate și evacuarea din imobil.

23. La capitolul dat, a relevat reprezentantul apelantei că, obiectul litigiului examinat în cauza enunțată si finisat prin emiterea deciziei Curții de Apel Chișinău din 01.04.2014, este diferit de obiectul litigiului examinat în speță.

24. Pe de altă parte, invocă partea apelantă că, decizia Curții de Apel Chișinău din 01.10.2014 nu poate fi opozabilă lui ***** și a moștentorilor acestuia, or aceștea nu au fost atrași ca parte în procesul de judecată respectiv și nu le-a fost asigurat dreptul la apărare.

25. La fel, în cererea de apel, s-a făcut referire la faptul că, instanța de fond a aplicat eronat prevederile art.123 CPC, care instituie regula puterii lucrului judecat. Or, în viziunea apelantului norma dată este aplicabilă doar în cazul în care concluziile instanței sânt incluse în dispozitivul actului judecătoresc pronunțat și nu reprezintă constatări incluse în partea motivantă a acestuia.

26. În același context, reprezentantul apelantului a menționat ca fiind contradictorie poziția reclamantului în speță, prin care solicită să fie declarate nule actele juridice sub pretextul că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01.10.2014 s-a constatat nulitatea lor.

27. La fel, partea apelantă a adus critici de ilegalitate soluței primei instanțe, prin care judecătorul fondului a menționat că autoritățile nu pot împiedica, cu atât mai mult nu pot repune în discuție fondul problemei soluționate prin hotărârea judecătorească, invocând faptul că argumentul dat nu este aplicabil speței date, deoarece în cauzele respective nu au fost soluționate chestiunile respective prezumate probate, ci doar sânt opinii ale instanței în motivarea soluției pronunțate.

28. Ca urmare, apelantul a menționat că, într-o acțiune de evacuare, nu pot fi soluționate chestiunile de nulitate a actelor juridice, în lipsa unor asemnea cerințe, or instanța de judecată, la pronunțarea hotârârii, nu poate depăși limitele judecării cauzei.

29. La fel, a fost invocat faptul că, la data adoptării hotărârii Judecătoriei Botanica din 02.05.2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01.10.2014 în cauza de evacuare, ***** nu era proprietar al imobilului, conform datelor din registrul bunurior imobile. Or, obținerea certificatului de moștenitor la 28.05.2014 nu

poate servi drept temei pentru respingerea apelului și menținerea hotărârii, deoarece în instanța de apel nu se admit înaintarea unor cerințe noi.

30. Cu referire la același argument, reprezentantul apelantului a menționat în cererea de apel că, la prezentarea de către ***** a certificatului de moștenitor la 28.05.2014, s-a constatat calitatea de moștenitor a lui *****. În cazul acceptării de către instanța de apel a înscrisului dat ca probă pertinentă, atunci era obligația pozitivă a instanței de atrage în proces o persoană a cărui interese au fost afectate prin hotărârea pronunțată.

31. Un alt argument susținut de partea apelantă este faptul că, reclamantul nu a justificat nici în drept și nici în fapt pretenția cu privire la nulitatea actelor juridice invocate, limitându-se doar la constatările fixate în hotărârile judecătorești enunțate.

32. Apelanta *****, fiind citată legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, motiv pentru care în conformitate cu prevederile art.art.206, 379 CPC, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa acesteia.

33. Reprezentantul apelantului, avocatul *****, în cadrul ședinței instanței de apel a susținut integral cererea de apel depusă și a solicitat admiterea acesteia cu casarea hotărârii instanței de fond, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** (succesor în drepturi *****), *****, interveient accesoriu notarul ***** privind declararea nulității actelor juridice să fie respinsă integral.

34. Intimații *****, *****, notarul *****, notarul *****, fiind citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, motiv pentru care, în conformitate cu prevederile art.art.206, 379 CPC, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

35. Reprezentantul intimatului *****, avocatul *****, în cadrul ședinței instanței de apel a soliictat respingerea cererii de apel cu menținerea soluției adoptate de instanța de fond pe marginea cauzei date, pe care o consideră legală și întemeiată.

Termenul de declarare a apelului:

36. În conformitate cu art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

37. Din materialele cauzei se atestă că, dispozitivul hotărîrii instanţei de fond a fost pronunțat public la 12.05.2023, iar cererea de apel a fost depusă la 05.06.2023, prin urmare Colegiul constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

38. Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău consideră că cererea de apel este neîntemeiată şi pasibilă respingerii, reieșind din următoarele motive.

39. În conformitate cu prevederile art.385 alin.(1) lit.a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărîrea primei instanțe.
40. Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
41. Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
42. Din textul art.240 alin.(1) CPC se desprinde că, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.
43. În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.alin. (1), (2) și (5) CPC, (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
44. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
45. Din optica celor enunțate Colegiul reține că, sarcina instanţei de apel derivă din dispozițiile art.373 CPC în condițiile în care instanţa de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.
46. Totodată, Colegiul civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
47. Așadar, Colegiul civil verificând în raport cu prevederile art.art.238-241 CPC, legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, or instanţa de fond corect a elucidat şi constatat circumstanțele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv probele prezente la materialele cauzei în vederea

admiterii acțiunii din speță, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

48. În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

49. În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că în potrivit art.9 Cod civil, (1) drepturile şi obligațiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. (2) Drepturile şi obligațiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor şi obligațiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligații; d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

50. Totodată, potrivit art.10 alin.(1) Cod civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă pînă la proba contrară.

51. Articolul 16 Cod civil indică cert că,(1) apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoaşterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului şi suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobînzii de întîrziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanţa de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege. (2) Metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sînt întrunite condițiile stabilite de lege şi, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

52. În speță, Colegiul civil a stabilit că, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.***** din 16.07.1992, ***** a dobândit în proprietate apartamentul *****. Dreptul de proprietate a fost înregistrat de către BIT mun. Chişinău în registrul bunurilor imobile şi la data de 03.08.1992 a fost eliberată adeverinţa de înregistrare.

53. În continuare, în baza contractului nr.***** din 10.02.1993, înregistrat la BIT mun.Chişinău la 12.02.1993, ***** a donat apartamentul *****, *****, mamei sale (f.d.11, V-1).

54. La fel, Colegiul a stabilitl că, la *****, ***** a decedat. Prin testamentul nr.***** din 15.03.*****, ***** a testat lui ***** apartamentul ***** (f.d.12, V-1).
55. Astfel, în baza certificatului de moştenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014, înregistrat la OCT Chişinău la data de 13.05.2014, notarul public ***** a atestat că, în conformitate cu testamentul nr.***** din 15.03.*****, moştenitor al averii *****, decedată la *****, constituită din 78,8% din apartamentul ***** este fiul ei, ***** (f.d.14, V-II).
56. Totodată, s-a stabilit că prin certificatul de moştenitor legal nr.***** din 28.05.2014, înregistrat la OCT Chişinău la 04.06.2014, notarul public ***** a atestat că, moştenitor al averii *****, decedată la *****, constituită din 21,2% din apartamentul ***** este soţul ei, *****.
57. Prin testamentul nr.***** din 20.03.2014, autentificat notarial, ***** a testat lui *****, nepotului său, apartamentul *****.
58. Prin prisma probatoriului administrat, Colegiul a constatat că, anterior în instanțele de jduecată a fost examinată cauza civilă la acțiunea lui ***** împotriva lui ***** cu privire la apărarea dreptului de proprietate și evacuarea din imobil.
59. Pe marginea cauzei date a fost emisă hotărârea Judecătoriei Botanica mun.Chișinău nr.2-1154/13 din 02.05.2013, menținută prin decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău nr.2a-2475/2013 din 01.10.2014 și devenită irevocabilă prin neatacare. În temeiul hotărîrilor judecătorești enunțate a fost apărat dreptul de proprietate a lui ***** și dispusă evacuarea lui ***** din apartamentul *****.
60. Un moment important care urmează a fi relevat este faptul că, instanța de judecată (Curtea de Apel Chișinău), la emiterea hotărârii judecătorești enunțate din 01.10.2014 a invocat din oficiu nulitatea absolută a următoarelor acte juridice: contractul de donație nr.***** din 10.02.1993 încheiat între ***** și *****, testamentul nr.***** din 15.03.***** prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****; certificatul de moştenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014 prin care s-a atestat că, în baza testamentului nr.***** din 15.03.*****, moştenitor al averii ***** constituită din 78,8% din apartamentul ***** este ***** şi înregistrarea în Registrul bunurilor imobile din data de 13.05.2014 a dreptului lui ***** la 78,8% din apartament; certificatul de moştenitor legal nr.***** din 28.05.2014, prin care s-a atestat că, moştenitor legal al averii ***** constituită din 21,2% din apartamentul ***** este soţul ***** şi înregistrarea în Registrul bunurilor imobile din data de 04.06.2014 a dreptului lui ***** la 21,2% din apartament; testamentul nr.***** din 20.03.2014 prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****.
61. În conformitate cu prevederile art.123 alin.(2) CPC, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţă de drept comun sau în instanţă specializată sunt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi persoane.
62. În conformitate cu art.257 alin.(1) şi (2) Cod civil (în redacția Legii din

26.12.1964), în baza contractului de donaţie o parte (donator), transmite eu titlu gratuit celeilalte părţi (donatarului), un bun în proprietate. Contractul de donaţie se consideră încheiat în momentul, cînd bunul a fost transmis donatarului. Cu referire la contractul de donaţie, prin prisma normei citate acesta are un caracter real, se considera încheiat din momentul cînd donatarului i-a fost transmis atît bunul donat, cat şi drepturile patrimoniale asupra lui. Contractul de donaţie care nu este însoţit de transmiterea bunului, nu produce efecte juridice.

63. Conform prevederilor art.566 alin.(1), 568 alin.(1), 1570 alin.(1) Cod civil (în redacția Legii din 26.12.1964), în caz de succesiune legala se considera moştenitori în părţi egale: de prima clasa - copiii (inclusiv copiii înfiaţi), soţul şi părinţii (înfietorii) defunctului, precum şi copilul defunctului, care s-a născut după moartea acestuia. Orice cetăţean poate lăsa prin testament toate bunurile sale sau o parte din ele unei sau mai multor persoane, atît celor cercul moştenitorilor legali. Soţul incapabil cît moşteneşte, independent de conţinutul i cuvenit în caz de succesiune legală (cotă care fac parte, cît şi celor care nu fac parte din de muncă şi cel ce era întreţinut de defunctul testamentului, cel puţin 2/3 din cota ce s-ar obligatorie).

64. Potrivit prevederilor art.art.195, 207 alin.(1), 216 alin.(1), 217 alin.(1) şi (2) Cod civil (în redacția Legii din 06.06.2002, în vigoare până la 01.03.2019), actul juridic civil este manifestarea de către persoana fizica a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligaţiilor civile. Actul juridic civil încheiat fără cauză ori fondat pe o cauza falsă sau ilicita nu poate avea nici un efect. Actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absoluta) şi poate fi invocata de

orice persoana care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absoluta nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţi actului lovit de nulitate.

65. Aplicând cadrul legal enunțat la circumstanțele speței date, Colegiul va da o apreciere în complex a sitației, atât prin prisma faptelor și dispozițiilor judecătorești anterior stabilite, cât și celor invocate la moment.

66. Indubitabil, că soluția speței date este dictată în mare parte de faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior, precum și soluția acesteia.

67. La acest capitol, instanța de apel reține că, actele juridice contestate în prezenta cauză au fost examinate și apreciate de către o altă instanță. Prin urmare, întru respectarea unei certitudini juridice, speței date se aplică regula puerii lucrului judecat.

68. Aici, găsește întemeiată poziția instanței de fond, care a dat o analiza minuțioasă regulei puterii lucrului judecat care poate fi aplicată atît sub forma unei excepții procesuale care împiedica inițierea unui nou proces de judecată, cât și drept un mijloc de probă care confirmă unele raportui juridice între părți, circumstanțe sau fapte importante.

69. La caz, regula puterii lucrului judecat, se manifestă ca prezumţie, mijloc de probă de natură să demonstreze ceva în legătură cu raporturile juridice dintre părţi, venind să demonstreze modalitatea în care au fost dezlegate anterior anumite aspecte litigioase în raporturile dintre părţi, fără posibilitatea de a se statua diferit.
70. Această reglementare a autorităţii de lucru judecat în forma prezumţiei vine să asigure, din nevoia de ordine şi stabilitate juridică, evitarea contrazicerilor între considerentele hotărârii judecătoreşti, ceea ce legitimează autoritatea de lucru judecat nefiind atât caracterul definitiv al hotărârii, ci adevărul care trebuie să stea la baza ei, adevărul constituind temeiul, raţiunea şi fundamentul social şi moral al acestui efect al hotărârii judecătoreşti.
71. În ordine ideii expuse, prezumţia nu opreşte judecata celui de-al doilea proces, ci doar uşurează sarcina probaţiunii, aducând în faţa instanţei constatări ale unor raporturi juridice făcute cu ocazia judecăţii anterioare şi care nu pot fi ignorate.
72. După cum statuiază art.123 alin.(2) CPC, în relaţia dintre părţi, prezumţia lucrului judecat are caracter absolut, înseamnă că ceea ce s-a dezlegat jurisdicţional într-un prim litigiu va fi opus părţilor din acel litigiu şi succesorilor lor în drepturi, fără posibilitatea dovezii contrarii din partea acestora, într-un proces ulterior, care are legătură cu chestiunea de drept sau cu raportul juridic deja soluţionat.
73. În acest sens, Colegiul constată că, s-a stabilit în mod irevocabil (hotărârea Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău nr.2-1154/13 din 02.05.2013 și decizia Curții de Apel Chișinău nr.2a-2475/2013 din 01.10.2014) faptul că, după încheierea la data de 10.02.1993 a contractului de donaţie nr.*****, donatorul ***** nu a transmis iar donatarul ***** până la data decesului ***** nu a primit, nu a deţinut şi nu a folosit bunul imobil donat, apartamentul *****. Or, ***** a continuat că locuiască stabil în această perioadă 10.02.1993-***** în locuinţa sa din **********, pe când apartamentul ***** întreaga această perioadă *****-***** a fost în posesia şi folosinţa lui *****.
74. Astfel, contractul nr.***** din 10.02.1993 nu a produs efectele juridice ale unui contract de donaţie, nu a dat naştere, nu a modificat şi nu a stins drepturile şi obligaţiile civile ale lui ***** şi ale defunctei ***** referitor la apartamentul *****. De asemenea în pricină prin explicaţiile părţilor şi înscrisurile din dosar nu s-a constatat că, *****, născut la *****, către *****, data decesului soţiei *****, era incapabil de muncă, că nu era angajat în câmpul muncii, că era întreţinut de defunctă. Or, ***** a moştenit cota-parte a decedatei ***** din averea comună dobândită în devălmăşie, din care nu face parte apartamentul în litigiu *****.
75. Prin urmare, în temeiul circumstanţelor stabilite, urmare a netransmiterii de către donatorul ***** şi neprimirea de către donatarul ***** a bunului imobil donat, apartamentul *****, nu are efecte juridice contractul de donaţie nr.***** din 10.02.1993, înregistrarea în Registrul bunurilor imobile la data de 12.02.1993 a contractului de donaţie nr.***** din 10.02.1993 şi a dreptului de proprietate în bază acestui contract.

76. Drept urmare, instanţa de judecată invocă din oficiu nulitatea absolută a actului juridic testamentul nr.***** din 15.03.***** prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****; certificatul de moştenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014 prin care s-a atestat că, în baza testamentului nr.***** din 15.03.*****, moştenitor al averii ***** constituită din 78,8% din apartamentul ***** este ***** şi înregistrarea în registrul bunurilor imobile din data de 13.05.2014 a dreptului lui ***** la 78,8% din apartament; certificatul de moştenitor legal nr.***** din 28.05.2014, prin care s-a atestat că, moştenitor legal al averii ***** constituită din 21,2% din apartamentul ***** este soţul ***** şi înregistrarea în registrul bunurilor imobile din data de 04.06.2014 a dreptului lui ***** la 21,2% din apartament; testamentul nr.***** din 20.03.2014 prin care ***** a testat lui ***** apartamentul *****.

77. Instanța de apel conchide că, prin decizia judecătorescă din 01.10.2014 instanța de judecată a constatat că, actele juridice precum contratul de donație din 10.02.1993, testamentul nr.***** din 15.03.*****, certificatul de moștenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014 și testamentul nr.***** din 20.03.2014, referitoare la apartamentul *****, sunt nule. Or, concluziile date au fost confirmată printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, ceea ce înseamnă că, aceste acte nu pot fi reconsiderate într-o altă procedură fără a încălca principiul puterii lucrului judecat. Astfel, hotărârea judecătorescă definitivă și irevocabilă reflectă realitatea raporturilor juridice dintre părți, iar prezumția absolută a lucrului judecat exclude alte concluzii, care ar contrazice aceste hotărâri.

78. Nulitatea absolută a actelor juridice contestate s-a bazat, pe constatarea instanței că aceste acte nu au avut o cauză validă sau au fost încheiate în circumstanțe care le-au afectat valabilitatea juridică conform prevederilor Codului civil aplicabil la momentul respectiv.

79. Conform hotărârilor judecătorești anterioare (hotărîrea Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău nr.2-1154/13 din 02.05.2013 și decizia Curții de Apel Chișinău nr.2a-2475/2013 din 01.10.2014), s-a constatat că, donatorul *****, nu a transmis apartamentul donat, iar donatarul, *****, nu l-a primit, deținut sau folosit până la data decesului său în *****, astfel încît, aceasta înseamnă că, contractul de donație nr.***** din 10.02.1993 nu a produs efecte juridice, fiind considerat nul în temeiul neîndeplinirii condițiilor esențiale ale acestuia.

80. În baza nulității absolute a contractului de donație, instanța a concluzionat că, testamentul nr.***** din 15.03.***** și certificatul de moștenitor testamentar nr.*****din 08.05.2014, care se bazau pe contractul de donație, sunt la rândul lor afectate de nulitate. Astfel, moștenirea atribuită lui ***** în proporție de 78,8% și lui ***** în proporție de 21,2% din apartamentul respectiv nu este validă și nu poate fi recunoscută în fața legii.

81. Deci, având în vedere că, hotărârile judecătorești anterioare au stabilit definitiv aceste aspecte, acestea la moment nu mai pot fi apreciate în alt mod și se consideră a

fi dovedite, cu aplicarea deja a efectelor acestora pentru a le oferi un caracter imperativ în sensul realizării actului de justiție.

82. Prin urmare, nulitatea absolută a actelor juridice în discuție a fost motivată de neexecutarea contractului de donație și de deciziile anterioare ale instanțelor, care au exclus existența drepturilor revendicate de părți asupra apartamentului *****.

83. La acest capitol, Colegiul consideră ca fiind neîntemeiate argumentele părții apelante, care afirmă că, în speța dată, statuările din hotărârea Judecătoriei Botanica din 02.05.2013 și a celor din decizia Curții de Apel Chișinău din 01.10.2014 nu pot fi aplicate prin prisma principiului puterii lucrului judecată, deoarece nu au fost soluționate chestiunile respective prezumat probate, ci doar sânt opinii ale instanței în motivarea soluției pronunțate.

84. Contrar argumentelor enunțate, instanța de apel concluzionează că, hotărârile judecătorești anterioare nu sunt doar opinii ale instanței, ci reprezintă concluzii juridice stabilite în urma dezbaterilor, administrării de probe și analizei cazului în cadrul procedurii judiciare. Ele reflectă o evaluare riguroasă a probelor și a argumentelor părților implicate.

85. La caz, hotărârile judecătorești au statuat că, contractul de donație nu a fost executat, deoarece bunul donat nu a fost transmis efectiv către donatar până la decesul acestuia. Or, aceasta înseamnă că, drepturile revendicate ulterior prin testament și certificat de moștenitor nu au avut temei legal valid, fiind afectate de nulitatea absolută a contractului de donație.

86. Prin urmare, instanța de apel va respinge argumentele părții apelante și va aplica principiul puterii lucrului judecat în conformitate cu hotărârile judecătorești anterioare, care au stabilit deja situația juridică relevantă în legătură cu apartamentul în litigiu. Aceasta asigură coerența și certitudinea aplicării corecte legii în litigiului dat.

87. În mod similar, Colegil găsește ca fiind irelevant și argumentul apelantului cu referire la faptul că decizia Curții de Apel Chișinău din 01.10.2014 nu poate fi opozabilă lui Mîțu Ncanor (succesor în drepturi *****) și succesorilor acestuia, deoarece aceștea nu au fost atrași ca parte în procesul de judecată resctiv și nu le-a fost asigurat dreptul la apărare.

88. Astfel, hotărârile judecătorești definitive sunt obligatorii și produc efecte erga omnes, ceea ce înseamnă că ele sunt opozabile tuturor, inclusiv succesorilor legali ai părților implicate în procesul anterior. Chiar dacă succesorii nu au fost parte în procesul anterior, ei sunt legați de hotărârile judecătorești în măsura în care acestea afectează drepturile și interesele deținute anterior de părțile originale.

89. Mai mult de atît, instanța de apel, reține că prin hotărârile anterioare reflecatate mai sus, a fost stabilită o stare de fapt și de drept în legătură cu drepturile asupra apartamentului în cauză, fiind constatată inițail nulitatea absolută a contractului de donație, ceia înseamnă că, drepturile revendicate ulterior prin testament și certificat

de moștenitor nu au avut temei legal valid, fiind afectate de nulitatea absolută a contractului de donație.

90. În continuare, Colegiul apreciază ca fiind relevantă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului administrată de judecătorul fondului și apreciată la caz.

91. Astfel, potrivit art.4 din Constituţia R.Moldova, legislaţia naţională trebuie interpretată în concordanţă cu tratatele privind drepturile omului la care R.Moldova este parte, iar, în situaţia existenţei unor neconcordanţe, au prioritate reglementările internaţionale.

92. Prin urmare, jurisprudența CEDO administrată la caz este relevantă și ne oferă orientare valoroasă cu privire la standardele internaționale în domeniul drepturilor omului și pot influența interpretarea dispozițiilor constituționale și legale ale Republicii Moldova într-un mod compatibil cu aceste standarde.

93. În sensul expuse, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a statuat în cauza SC Pilot Service contra României din iunie 2008 ca obligaţia de a executa o hotărâre nu se limitează la dispozitiv, învederând că articolul 6§1 din Convenţie, nu face nici o distincţie între hotărârile prin care se admite acţiunea şi cele prin care se respinge acţiunea şi că indiferent de rezultat, hotărârea trebuie să fie respectată şi aplicată şi a reamintit că în cauza Zazanis si alţii c. Greciei a statuat că obligaţia de a executa o hotărâre nu se limitează la dispozitivul acesteia, iar autorităţile nu pot împiedica şi cu atât mai mult nu pot repune în discuţie fondul problemei soluţionate prin hotărârea judecătorească.

94. În mod similar, în cauza Amurăriţei c. României din septembrie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reamintit că dreptul la un proces echitabil garantat de art.6§1 trebuie interpretat prin prisma principiului preeminenţei dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor semnatare ale Convenţiei, principiu enunţat în preambulul Convenţiei. Pentru respectarea acestui principiu, statele trebuie să depună diligenţe pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe şi să interzică redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeaşi problemă (a se vedea mutatis mutandis, Gjonbocari şi alţii c. Albaniei § 66).

95. Uremează a se reține, că prin prisma argumentelor părților în proces, inclsuiv a succesorilor lui *****, Colegiul nu a stabilit careva motive pentru a fi retractată nulitatea absolută a actelor juridice, stabilită de instanța de judecată în cauza de evacuare expusă mai sus.

96. Așadar, instanța apel găsește justificată opinia instanței de fond care a constatat cu certitudine, că cererea depusă de ***** cuprinde cadrul legal de adresare în instanța de judecată și obiectul litigiului dedus judecății constituie raporturile juridice rezultate din apărarea dreptului reclamantului la proprietate privind apartamentul *****.

97. Totodată, Colegiul conchide că, instanța de fond a analizat argumentele reclamantului expuse în cerere în raport cu probele prezentate și administrate de către

instanța de judecată, și a constat cu certitudine temeiurile şi condiţiile generale ale nulității absolute ale actului juridic.

98. În acest sens, este întemeiată soluția adoptată de prima instanță prin care s-a dispus constatarea nulității absolute a contractului de donație din 10.02.1993, a testamentului din 15.03.***** referitor la apartamentul *****, a certificatului de moștenitor testamentar din 08.05.2014 și certificatul de moștenitor legal din 28.05.2014.

99. În consecință, Colegiul civil constată că, argumentele invocate în cererea de apel poartă un caracter declarativ, concluzia primei instanţe în acest sens este bazată pe normele de drept material aplicabile speței, pe probe concludente, utile şi pertinente şi corespunde prevederilor legislaţiei în vigoare, care a cercetat pertinent probele administrate la materialele cauzei şi corect a soluţionat litigiul dat în conformitate cu art.130 CPC. Iar, apelantul nu a invocat nici un argument care ar putea răsturna concluzia dată de instanța de fond.

100. Potrivit Hotărîrii Curţii Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanţa de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

101. Principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, la fel nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

102. Mai mult decît atît, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanţei de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

103. Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanţa de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, iar instanța de apel a constatat legalitatea hotărârii primei instanțe, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărîrea contestată.

104. În conformitate cu prevederile art.art.385 lit.a), 389-390, 394 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de avocatul *****în interesele *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 mai 2023,

pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva lui ***** (succesor în drepturi *****), *****, intervenient accesoriu notarul public ***** privind declararea nulității actelor juridice.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Ruxanda Pulbere

Judecătorii: Ala Malîi

Dorin Dulghieru